

BAGATELLEK

P A P J Ó Z S E F

A MAGASZTOS CÉL

A cél, ha nem elérhető,
nem céloom nekem.
De hát, ha magasztos, a cél
elérhetetlen.
Bölcs volnék? Csak a mai nap
gondját vállalom.
Ehhez adjon erőt az ég
s minden hatalom!

AHOGY KOPOGOK ÍRÓGÉPEMEN

Ahogy kopogok írógépe
egy madár száll asztalomra.
A szemem sarkából figyelem,
hogy el ne riasszam.
Nem valami szemtelen veréb;
tarka a tollazata.
Nem követelődző, de nem is
tisztelegni jött: morzsát
csipeget asztalomról.
Talán azok közül való,

melyek naponta többször is
 ideröppentek a télen,
 amikor dióbélmorzsával
 traktáltam őket.
 Tőle ezt meg nem tudhatom,
 de látom, olyasféle – cinke.
 Most még egy pillantást
 vetek rá – ajaj, csak vetnék!
 Itt hagyott – elszállt.

KOMOLY TÖRTÉNET

Sáfrány Imre emlékének

„Ez egy komoly történet:
 – így a mókamester –
 le akarok feküdni
 s mit látok – már fekszem!”

KÖLTŐ ÉS KALAPÁCS

Hol mellé üt,
 hol fején találja
 kalapács a szöveget.
 Nemkülönben
 a költő is, midőn
 szóra szót fűzöget.

Költeményben
 nagy ritkán jön össze
 szándék és eredmény.
 Balga, aki
 néhány tollvonástól
 remekművet remél.

TÜSKE, TISZA, GYEREKEK

Lányom rendelőjében
(lelki zavarokkal küszködő
gyermeket gyógyít)
egy korai – még középiskolás
korában festett – Kelemen-képen
három társa a kisfiút
bámulja, amint egy fűzfa
alatt ül s jobb lábát
a bal térdén átvetve tuskét
piszkál ki a talpából.
Jól megszerkesztett állókép.
Visszafogott színek. Mögöttük,
szinte csak sejthetően, a Tisza.
Mezítlábasan tuskébe hágott –
azt igyekszik kipiszkálni a fiú,
s akkor folytatódhat a játék.
Arra várnak a társai.
A lányom is meg a kis betegek is
a messzi Brémában
elmélázva nézegetik a képet.

MIKÉNT A SZIKLA

A nyelvvel bűvészként és pazarlóan bánó
J. F. ama hétmérföldes versében egy helyütt
legalább kéttucatnyi ékes igével
magyarította madaraink nyelvét, énekhangját,
(a tékozlója, tobzódva szórja szavait!),
míg én, bár szívesen hallgatom kedves
szólamaikat, vagy dühöngök unalmas cserregésükön,
én legkevésbé a hangjukra, sokféle nyelvükre
összpontosítok. A jellemük érdekel, akárha
emberek volnának, a tartásukat fürkészem,
tolakodó vagy tartózkodó viselkedésüket, ahogy
hirtelen előttem teremnek, és közelről

rám meresztik gyanakvó tekintetük.
 A csőrüket csodálom, azt a mindentudó
 kicsiny szerszámot („fúr, farag, énekel . . .”
 azaz: csíp, csipeget, ás, váj, csókol,
 etet stb.), azt szemlélem visszafojtva
 lélegzetem, ha hozzám bátorkodnak.
 Mint a néma halakat is, melyek hallgatva,
 halnyelven beszélnek, de ismerem járásukat,
 vonulásuk irányát és a szándékukat is
 kiismerem – a kapásjelzőmről olvasom le,
 hogy ingerelni, bosszantani, csak kedvtelésből
 közelednek-e horgászhelyemhez,
 vagy vakmerő kapókedvükben. Gondolatban
 beszélgetek velük, mint a hangtalan komputeremmel.
 Gondolom – noha sikoltva jön világra –,
 az ember sem szócséplésre, hangoskodásra
 születik. Gondolatainak gyomlálgatására,
 szemlélődésre, eszmélkedésre, belső életét
 élni születik az ember. Miként a magának nyíló
 virág, a fa, mely zúg, s nyög is, ha vihar tépázza,
 vagy az örökléttel szótlan társalkodó szikla.

MI INDÍTHATOTT MEG

Mi indíthatott meg,
 hogy – fásult öreg –
 ma délelőtt egy adta
 gyöngédség vagyok!
 A szomjazó kert ilyen,
 ha nekisimul az eső.
 Szokásos mozdulataim:
 míg öltözködöm, tekintetem
 halott festő barátaim
 képeit pásztázza – Hangya
 lóidomára továbbra is
 puszilgatja lányos arcú lovát,
 Sáfrány Kislánya rámköszön,

kezében napraforgócsokor,
és idekint – június van –
az eresz alatt
fiókáit eteti a fecskénk.
Semmi új, mondhatnám.
S akkor lelem meg a lapot
(Párizsból küldte a lányom)
Wermeer Csipkeverőjével . . .
Végtelen ez a gyöngédség!
A felém vagy belőlem sugárzó.

ÖKÖRNYÁL, AVAGY A PÓK FILOZÓFIÁJA

A pók hosszú fehér
fonalat eresztett magából
nyúlósat
lebegőt

Ezúttal
nem hálót szőtt
melynek sarkából várja
áldozatait
maga is foglyaként

Hosszú utazásra alkalmas
fonalat
eresztett
és kilebegett rajta a nyárból

Egy másik nyárba

Egy másik hazába
melynek egyik csöndes zugában
majd megint hálót sző.

AZ ELVETÉLT VERS

Miféle szerzet vagy te, versem?
Már eleven, formás testet öltöttél,
amilyent álmomban, mikor arra kértelek,
ugorj át a boltba tejért, kenyérért,
s ha futja rá, füstölnivalót is hozzál,
hogy mérgezve magam kávéval, füsttel befejezzek,
lehántva rólad a maradék pátoszt, miegymást, és
ne feledd, újságot is vegyél a melléklet miatt.
De te elkószálsz, leállsz mindenkivel, fülelsz,
fürkészed a lapok szalagcímeit s fecsegsz is
összevissza, eldicsekszel, hogy majdnem kész vagy
s majd megjelenysz s nem akárhol ám,
hanem rangos folyóiratunkban.
Így érkezel meg, nem ismerek rád, kócosan,
feldúltan, csatakosan, kétes és kétségbeejtő
hírekkel – dehogyan jelensz te meg!
Be sem fejezlek most már, kitöröllek
gondolatomból: pillanatok alatt beszennyezett,
megfertőzött az utca, a reggeli hírek. Majd épp
azzal vesződöm, hogy tisztába tegyelek. Várhatod –
félreteszlek, abbahagylak, dossziéba zárlak:
sárgulj meg, érij be magadtól, nélkülem!
Majd elvállik, ki írja a verset,
ki álmodja bele a lelkét,
ülteti bele gondolatát.
Már azt sem tudom, mit akarhattam veled.
Mégsem doblak el, meglehet, alkalomadtán
előveszlek, fölidézek, újragondolok,
ha megérem, hogy elgondolkozzam sorsodon.
Mondd csak, vers, ha vers vagy is,
szabad és szuverén, mért teszed ezt velem?
Mért nem az vagy – ragyogó kerek alakzat –
aminek az éjjel álmomban megálmodtalak!